

Israiro hua'ano'sa napopiso'

Sinioro anquëninën Poquimo itopiquë ya'norinso'

2¹⁻²Sinioro anquëninënso Quiricaró quëran pipirahuaton, Poquimo itopiquë pantarin. Inaquë cancontarahuaton, israiro'sa itapon: "Carinquëma Iquipito no'pa' quëran ocoiranquëma'. Ocoirahuatënuquëma', iso no'paquë quënanquëma'. Iso no'paso', shimashonëmapita nani sha'huitërahuë quëta'huanquëmaso marë': 'Caso Yosëco ni'to, iso no'pa' shiparimapita quëtarahuë,' itërahuë. Ina quëran canpitanta sha'huitëranquëma': 'Canpitaro'co anoyatërahuëso' co onporonta nishataponhuë'. Canpitanta napoaponahuë', ama Canaanquë ya'huëpisopitarë'quëma', anoyatocosohuë'. Mamanshi moshacaiso marë' artaroro'sa nipiso' ata'huantoco', itëranquëma'. Napotopiranquëmahuë', canpitaso co natëramacohuë'. Co natëtatomahuë' pa'pi no'huëpiro ninama'.³Napoaton iporaso' sha'huitaranquëma': Nisha nisha piyapiro'sa iporahuanta ya'huëapiso', co huachi aquëtë a'paarahuë'. Inahua', mamanshinëna', inapita anishacancantarinënquëma'," itërin.⁴Sinioro anquëninëni napotërinso' natanahuatona', ya'ipi israiro'saso na'nëmiatopi. ⁵Napoaton ina ro'tëso' aninahuanpi: "Poquimo," itopi. Naporahuatona', inaquë chachin ma'sha tëparahuatona Sinioro chinotopi.

Israiro'sa Yosë a'popiso'

¹¹Israiro'saso', Yosë a'poatona pa'pi co noyahuë' niantapi. Siniorori chachin

ni'sápirinhuë', mamanshi Paaro itopiso' moshacaiso caniaritopi. ¹²Sinioro chachin nipirinhüë', a'popi. Shimashonënpitaso': "Inaíchin Yosëso'," ta'tona imapirinhüë', inahuaso a'popi. Inari nosoroaton Iquipito quëran ocoipirinhüë', naniantopi. Ina a'porahuatona', ya'huëhuano'sa mamanshi moshapi-sopita moshapatopi. Inapohuachinara Yosëri no'huëpiro ni'nin. ¹³Inapoatona israiro'saso', Sinioro a'popi. Mamanshi Paaro itopiso' moshacaiso marë' a'popi. Asotariti mamanshi paya, itopisonta moshapi.

¹⁴Napoaton Siniorori israiro'sa no'huirin. No'huiton ihuatëro'sa a'patërin ma'shanëna matacaiso marë'. Naporahuaton ya'yoranpisopita inimicoro'sari huëcapai. Huëcapairahuatona ahuëpachinara, canai. Co nanitopihuë', chinitatona minsëcaiso'.¹⁵Nani ahuëtai marë' pa'piquë, Siniorori inimiconëna catahuarin ni'ton, israiro'sa canara'piapi. Inari sha'huitërinso chachin nitopi.

Siniorori ma'sha onpotaton israiro'sa chiniquë aparisitërin. ¹⁶Aparisitaponahuë', ina nohuanton chachin hua'ano'sa huanipi. Israiro'sa catahuacaiso marë' huanipi. Inimicoro'sari ma'shanëna nanquitahuachinara, inapita hua'ano'sari israiro'sa nicha'ërin. ¹⁷Inapotopirinhüë', israiro'saso co inapita natëantapihuë'. Sinioroíchin chinotacaiso marë', inapitariso pënënpirinhüë', israiro'saso co inasáchin cancantopihuë'. Nisha nisha mamanshiro'sa moshapi. Shimashonënapitaso', Sinioro camaitërinso

natëpi. Inapitaso nipirinhuë', co inapita pochin nipihuë'.

¹⁸Inimiconënpitari aparisitahuachinara, israiro'sa tarëtatona na'nëräpi. Naporo' Siniorori nosororin. Ina nohuanton inapita catahuacaso marë' hua'an huanirin. Ina nanpiso' Siniorori catahuarin ni'ton, inimiconënpita quëran israiro'sa nicha'ërin. ¹⁹Napoa-ponahuë', ina hua'an chiminpachina, naquëranchin Sinioro a'poantapi. Ina a'porahuatona', mamanshiro'sa moshantapi. Shimashonëna quëran aquë aquëtë co noyahuë' nicoantapi. Inapoatona', co natantonosahuë pochin cancantopi.

²⁰Napopiso marë' Siniorori israiro'sa no'huiton tapon: "Isopitaso', shimashonënapitarë'co anoyatërahuëso' tapipi. Naporahuaton co yanatërina-cohuë'. ²¹Cosoi nanpiso', nisha nisha piyapiro'sa Canaan parti ya'huëpi. Ya'huëpirinahuë', co ya'ipi inari ocoirinhüë'. Israiro'sa co natërinacohüë' ni'ton, co huachi inapita piyapiro'sa ocoyapohüë'," tënin. ²²Inapotaton Sinioroso', israiro'sa yonquipiso yanitotërin: "¿Shimashonëna pochin ta'ma isopitanta natëtonaco imaponaco to?" ta'ton napotërin. ²³Napoaton inapita nisha nisha piyapiro'sa co Siniorori ya'ipi ocoirinhüë'. Inapitaso' co Cosoiri minsëcaso' nohuantërinhuë' ni'ton, inaquëranchin quëparitopi.

**Tipora, Paraco,
inapita napopiso'**

4 (Israiro'saso', Yosë a'porahuatona co noyahuë' nipi. Naporahuatona nisha nisha mamanshiro'sa moshapi. Napoaton Aran piyapiro'sari'ton, posa pi'ipi aparisitopi. Inapitaso' na'con parisitataona Yosëri catahuacaso marë' nontopi. Napohuachinara Sinioro

nohuanton Otoniro itopiso' huanirin. Inari nicha'ësahuaton, catapini shonca pi'ipi catahuarin. Ina chiminpachina, israiro'saso co noyahuë' niantapi. Nisha nisha mamanshiro'sa moshantapi. Napoaton Siniorori moaporo'sa ya'huë'rë' israiro'sa aparisitacaiso marë' a'patiintarin. Shonca posa pi'ipi aparisitopi. Na'con parisitataona catahuacaiso marë' Yosë nontopi. Napohuachinara Sinioro nohuanton loto itopiso' huanirin. Inari nicha'ësahuaton, posa shonca pi'ipi catahuarin. Ina piquëran co noyahuë' niantahuachinara, huiristino'sari ya'huë'rë' aparisitaantarin. Inapotohuachinara, Siniorori inapita nicha'ëcaso marë' Samacaro itopiso' ahuaniantarin.)

¹Ioto chimininsu piquëran, israiro'saso co noyahuë' niantapi. Siniorori chachin ni'sápirinhüë', napoantapi. ²Napohuachinara, Sinioro nohuanton Canaan copirno Capin itopisori huë'sahuaton, canairin. Capinso', Asoro ninanoquë hua'anëntërin. Ya'ipi sontaronënpita camairinsoso', Sisara itopi. Inaso', Arosi-coimo ninano itopiquë ya'huërin. ³Capinso', iscon pasa toronano'sa hua'namia quëran nipiso' ya'huëtërin. Naporahuaton cato shonca pi'ipi israiro'sa hua'anëntatona, pa'pi aparisitërin. Nápo pi'ipi quëran huachi, catahuacaiso marë' Yosë nontopi.

⁴Naporo tahuëri'sa israiro'saso', a'na sanapiri hua'anëntërin. Inaso', Tipora itopi. Inaso sanapi, Yosëri anitotërinso sha'huina'pi. So'inso', Napito itopi. ⁵Inaso' sanapi a'nara palmera tashinantërinquë yáhuënsërin. Huënsëyantërinquë ni'ton: "Tipora palmeranën," itopi nohuitatona'. Iprain huënton israiro'sa no'panën motopitontarin'pa' ya'huërin. Pitiri quëran Nama ninano'pa'

ira pa'ninso' huáncana ya'huërin. Israiro'sa nanan ya'huëtohuachinara anoyatacaiso marë' inaquë paapapi.

⁶A'na tahuëri Tiporaso', Apinoamo itopiso' hui'nin amatërin. Inaso', Paraco itopi. Quitisë ninanoquë ya'huërin. Inaso ninano', Nipitari israiro'sa huënton no'pa' mapiquë ya'huërin. Canquihuachina, itapon:

—Israiro'sanpoa chinotërëhuaso Yosë, iso pochin camairinquën: “Taporo motopiquë pa'sahuaton, shonca huaranca Israiro sontaro'sa ayontonquë'. Saporono, Nipitari, inapita huëntono'sa quëran ayontonquë'. ⁷Ca nohuanto Sisara huëcapayarinquën. Inaso', Capin copirno sontaronënpita camairinso'. Quison i'sha itopiquë huëcapayarinquën. Toronanënpita, sontaronënpita inapitarë chachin huë'sapi. Huëcapaipirinënuëhuë', carinquën catahuanquën inapita minsëamaso',” tënin, itërin. ⁸Napotohuachina Paracoso' tapon:

—Carë'quën pa'patan, naporo huarë' pa'sarahuë. Co'so' pa'patanhuë', co canta pa'sarahuë', itërin.

⁹—Pa'sarahuë mini. Napoapona-huë', Siniro nohuanton a'nara sanapi Sisara tëpapon. Napoaton co quëmaso' na'con na'con nahuinaponhuë': “Paraco ahuëtacaso caniaritaton, minsëtaquë huarë' ninin,” co tēcaponahuë', itërin Tiporari.

Napotahuaton inarë Quitisë nina-noquë pa'nin. ¹⁰Inaquë Paracoso' sontaro'sa ayontonin. Saporono, Nipitari, inapita huëntono'sa quëran, ayontonin. Niyontopachinara, shonca huaranca sontaro'sa camaicaso marë' ananirin. Tiporanta inarë chachin pa'sarin. ¹¹Quitisë ninano ya'cari', a'nara insina nara ya'huërin. Saanain itopiquë ya'huërin. Inaquë a'nara Quini piyapi

Ipiri itopiso ya'huërin. Nëmëtë pëinën-pita ótënahuaton, inaquë ya'huërin. Inaso' quëmopinënpitarë' ya'huëpirin-huë', huëshirahuaton inaquë ya'huërin. Inapitaso', Opapo shinpita. Opaposo', Moisësë sa'in yo'in. ¹²Paraco sontaronënpitarë chachin Taporo motopiquë niyontopiso', Sisara natantërin. ¹³Ina nitotaton sontaronënpita ayontonin. Iscon pasa hua'namia toronano'santa yontonin. Ya'ipi inapitarë chachin Arosi-coimo ninano quëran pipipi. Pipirahuatona', Quison i'sha itopiquë huarë' pa'pi. ¹⁴Naporo' Tiporari Paraco itapon:

—Pashi tēquë huachi. Ipora mini Siniro catahuanarinquën. Sisara sontaronënpitarë chachin minsëcamaso marë' napotarinquën. Siniro chachin quëchitaton quëma sontaronënpita ma'sona nicacaiso' anitotarin, itërin.

Naporo' Paracoso', Taporo motopi quëran nohuaramarin. Shonca huaranca sontaronënpitarë chachin o'marin. ¹⁵Sisara sontaronënpitarë' niquënanpi huachi. Niahuëhuachinara, Siniro Sisara sontaronënpita a'payamiatërin. Toronano'saquë pa'napiro'santa inapotërin. Sisara quëran huarë' pa'yanënuë toronanën quëran nohuararin. Nohuarahuaton no'pa' ta'atërin. ¹⁶Inapoaso Paraconta', sontaronënpitarë chachin inimico sontaro'sa imapi. Toronano'saquë pa'napiro'santa Arosi-coimo ninanoquë huarë' imapi. Naporo tahuëri Sisara sontaronënpita ya'ipi tiquipi.

¹⁷Naporo tahuëri'sa copirno Capinso', Ipirirë' noya ninicaton ya'huërin. Quëmopinënpitarënta napopi. Sha'huitëranquëmaso chachin Ipiriso', Quini piyapi ninin. Napoaton Sisaraso' ina ya'huërinquë ta'arin. Ipiri sa'in nëmëtë pëinënuë huarë' nincanin. Inaso' sanapi Cairi itopi. ¹⁸Cantonpachina, inari noyasha nontërin:

—Huèquë ya'cointaquë imoya. Ama tè'huaquësohuë', itërin. Ya'coontahua-china, sahuanasaquë imotahuaton po'orin. ¹⁹Naporo' Sisaraso', yamoroton i'sha natantërin. Napotohuachina inaso', ohuaca sho'shoi' sha'huëtë morsaquë taparinso' manin. I'shiritahuaton ta'panin. Ina quëran o'ocaso marë' quëtërin. Nani o'opachina, imotaan-tarin. ²⁰Naporo' Sisarari itapon:

—Në'mëtë pëinën ya'coanaquë huani-taquë'. Inso tëranta huëcaton: “¿Insha tëranta isëquë ya'huërin? topachina: ‘Capa co ya'huërinhuë’ itëquë,” itërin. ²¹Sisaraso' pa'pi canotaton inaquëran-chin huë'ërin. Huë'ëton noyá hua'cotërin. Ina ni'sahuaton Cairiso panca marticho manin. Në'mëtë pëi achinicaso marë' tachinara paintopisonta manin. Inapita masahuaton oshaquëran paaparin. Monshorahuaton, huëratëanain pirayan nara paintopiquë paquëëtërin. Inapotë-rinquëranchin ahuëantaton papitërin. Ina pochin Sisara chiminin.

²²Ina imaton Paraco canquihuachina, Cairiri nacapirahuaton itapon:

—Quëmapi yonisaranso', huëquë a'nochinquën huachi, itërin. Napota-huaton në'mëtë pëinënquë'pa' po'morin. Inaquë Sisara quënanconin. Motën papitopinan chimipi tantëtëárin quënan-conin. ²³Inapotaton Siniiori Canaan copirno Capin itopiso' atapanin. Israiro sontaro'sari sontaronënpita minsërin ni'ton, atapanin. ²⁴Naporo quëran huarë' israiro'saso', Canaan copirno Capin itopiso', na'con na'con ahuëpi. Napotërapí quëran ata'huantopi huachi.

**Tipora, Paraco,
inapita cantapiso'**

5 ¹Inimicoro'sa minsërahuatona Tipora, Paraco, inapitaso iso pochin cantapi.

²Ya'ipinquëma Sinioro chino-toco'.

Israiro nacionquë quëmapi nipi-sopita ya'huërarin ni'ton, chinotoco'.

Quëmapi'sa ni'tona', ipora huanta yaahuëtapi.

Hua'anëni ina marë' përapa-china: “Noyapa'. Huëco pa'ahua nipachin,” topi.

³Copirno ninamasopita natanco. Chirinchi ninamasonta', natanco:

Sinioro cantanën cantarahuë.

Israiro'sacoi Yosë chinotë-raiso', cantanën cantarahuë.

⁴Sëir parti quëran Sinioro pipi-huatana, isoro'pa' nacontërin.

Pi'iro'tënta nipa'tanin. Chitoro quëranpita o'nan hui'shirin.

Itomo no'pa quëran pipihua-tana, naporin.

⁵Quëma notënanquë Sinioro, motopiro'sa nacontërin.

Sinai motopinta nacontërin.

Israiro'sacoi Yosë chinotë-raiso notënanquë, naporin.

⁶Anato hui'nin Samacaro itopi.

Ina nanpiso tahuëri'sa', Cairi nanpiso tahuëri'santa isopopi:

Israiro'sa iratohuachinara, co tëquën iraro'sa pa'topihuë'.

Huëhuëpiro iranatëro'sa pa'topi.

Ama inimicoro'sari quënan-caiso marëhuë' napopi.

⁷Israiro ninanoa'huaro'saso' patopi.

Co pairahuano'sahuë' ni'ton, patopi. Naporo' caso huani-rahue huachi.

Ca Tiporaco huanirahuë. Israiro nacion a'shin pochin ni'to, huanirahuë.

- ⁸ Naní quëran israiro'saso'
mamanshiro'sa mosharapi.
“Nasha yosëro'sa,” ta'tona
moshapi.
A'napita israiro'saso inimico
ahuëasoi naporapi.
Ninano ya'coanaro'saquë huë'-
pachinara, ahuëasoi napo-
rapi.
Catapini shonca huaranca
Israiro sontaro'sa ya'huëpi.
Ya'huëaponaraihuë', iscoto
nipa'shintacaiso' capa.
Co nansa tëranta ya'huëtopi-
huë'.
- ⁹ Israiro hua'ano'sa napopiso
marë': “Yosparinquën,”
itërahuë.
Israiro sontaro'santa ahuëtai
marë' përapatoira:
“Noyapa'. Huëco pa'ahua nipa-
chin,” topi.
Napotiso marënta': “Yosparin-
quën,” itërahuë.
¡Ya'ipinquëma Sinioro chino-
toco'!
- ¹⁰⁻¹¹ A'naquëmaso', huiri moraro'-
saquë pa'nama'.
Noya huënsënano'saquë a'na-
quëmanta huënsërama'.
A'naquëmaso nipirinhüë',
topinan ira pa'tërama'.
Naporamasopita ya'ipinquëma
sha'huico'.
Pë'tahuaros'a i'sha o'opiquë
hua'na shari shari pi'nia-
toma':
“Ma noyacha Sinioroso' minsë-
tërin paya,” toco'.
Israiro ninanoa'huaro'saquë
minsëtërinso' yonquiatoma',
inapoco'.
- ¹² Capayatërëso pochin cancan-
tëquë Tipora.

- Capayatërëso pochin cancan-
taton cantaquë'.
Quëmanta Paraco Apinoamo
hui'ninquën.
¡Huaniton inimicoro'sa
mananso' quëpaquë'!
- ¹³ Naporo' Israiro sontaro'sa',
motopi quëran nohuaramapi.
Chini chiniquéno'sa nipisopita
ahuëcaiso marë' napopi.
Përarahuë nil'ton, Sinioro sonta-
ronënpita niyontonpi.
Inimico sontaro'sa ahuëcaiso
marë' niyontonpi.
- ¹⁴ A'naquën Iprain huënton sonta-
ro'santa o'mapi.
Mincamin huënton sontaro'santa',
inahua piquëran canquipi.
Maquiri shinpita hua'ano'santa',
huë'pi.
Saporono huënton chirinchiro'-
santa huë'pi.
Ahuëtai marë' motopianaquë
pa'mapi.
- ¹⁵⁻¹⁶ Isacaro huënton hua'ano'santa',
Tipora ca'tanpi.
Inapitanta Paraco catahuacaiso
marë' pa'pi.
Motopianaquë Paraco imamapi.
Nopino huënton sontaro'sa
hua'anënpitaso': “Quiyaso'
quëmapicoi,” topi.
No'tëquën naporini, co ohuica
huëntono'sa pirayan quëpa-
richitonahuë'.
Ohuica a'pairo'sa ohuicanëna
përapiso' natanápatona', co
noyahuë' nipi.
- ¹⁷⁻¹⁸ Carata parti ya'huëpisona',
Cortanii' aquëtëranchin
quëparitopi.
Tano huënton sontaro'santa
nancha nonshinano'sa
pirayan quëparitopi.

- Asiri huënton sontaro'santa',
ya'huëpiquëranchin quëparitopi.
Marë yonsan parti quëparitopi.
Saporono, Nipitari, inapita
huëntono'santa':
“Chiminapoi nimara,” taponaraihuë', ahuëtacaiso marë' o'mapi.
- ¹⁹ Naporo' copirnoros'a', Tanaco ninanoquë huë'pi.
Miquito i'sharos'a pirayan pa'mapi.
Canaan copirnoros'a ahuëtai marë' huë'pirinahuë', co prata mapihuë'.
Co manta pa'ton nininos' mapihuë'.
- ²⁰ Tayoraro'sa pi'iro'tëquë ya'huëpi.
Inapitanta catahuainpoaso marë' Sisara ahuëimatë pochin nipi.
Sinioro catahuarinpoa ni'ton, napopi.
- ²¹ Quison i'sha itopisori ya'ipi moto' pama huëcaton, inimicoros'a quiquirin.
Yapëntonpirinahuë', amocan huitërëso pochin nitërin.
Inaso i'sha, iráca ya'huërinso'.
Inari chiníquën nanantopisopita sè'copiconotërëso pochin nitërin.
- ²² Cahuarioros'a yancopisonta', irin irinchararin.
Chiníquën cahuarioros'a ni'tona', ta'a ta'acharapi.
- ²³ Sinioro anquëninën naporin:
“Mirosi ninanoquë ya'huëpisota pa'pi co noyahuë' nicato, ama huachi noya ya'huëcaiso marëhuë' sha'huitarahuë.
- Sinioro catahuacaiso marë' na' chiníquën cancantopisopita huë'pi.
Inahuaso co huëpihuë' ni'ton, napotarahuë,” tënin.
- ²⁴ Cairiso nipirinhue', a'napita sanapi'sa quëran noya noya ninin.
Inaporin ni'ton, noya ya'huëcaso marë' sha'huitarahuë.
Inaso', Ipiri sa'in. Ipirinta Quini piyapi.
Israiro në'mëtë pëiro'saquë na'a sanapi'sa ya'huërin.
Inapita quëran na'con na'con Cairiso', noya ya'huëcaso marë' sha'huitarahuë.
- ²⁵ I'shaichin Sisarariso' natanin.
Inariso nipirinhue', ohuaca sho'-sho' quëtërin.
Toma tomaiton, noya tasonquë chachin quëtërin.
- ²⁶ Inapotaponahuë', ahuënan quëran tachinara paintopinan manin.
Inchinar quëraonta', panca marticho manin.
Inaquë huëratëanain pirayan paquëëtahuaton, canca cancatarin.
- ²⁷ Cairi nantën pirayan Sisaraso', nianapitarin.
Iquitaton naporarin quëran chiminin huachi.
- ²⁸ Sisara a'shinso', co napion cancantërin.
Huintana quëran notëtahuaton tapon:
“¡Hua'huahuë toronanënquë canquicaso',
na'con na'con hua'quiarin!
¿Onpoatoncha napoca nicaya?”
tënin.
- ²⁹ A'naquën yonqui yonquínahuan sanapi'sari itapona':

Inaora chachinta naporin:

³⁰ “Ahuëtatona mapiso' nipatoma-tapi ipora.

Cosonaro'sa a'naya a'nayahuë nipon, cato catohuë nipon niquëtapi.

Sisara marëso', nisha nisha pi'shi quëran pa'topinan në'mëtëro'sa':

A'nahuë nipon, catohuë nipon nisha nisha quëran ninshipiso' në'mëtë.

Minsëtona'pi ni'ton, apë'pëcō-notacaso marë' quëtapi,” tosapi.

³¹ Ina pochin mini Siniro ya'ipi inimiconënpita ta'huan-china'.

Nosororinënquënsopitaso nipirinhuë', huënaráchin huënaráchin ya'noina'.

Camotëchin pi'i huënaratërinso pochin ya'noina', topi cantatona'.

Naporo quëran huarë' israiro'sa catapini shonca pi'i noya ya'huëantapi.

Israiro'sa catahuacaso marë' Yosëri Quitiono acorinso'

6 ¹ Israiro'saso', co noyahuë' niantapi. Siniorori chachin ni'sápirinhuë', napoantapi. Napopiso marë' Siniorori matiano'sa catahuarin ni'ton, israiro'sa minsëipi. Minsërahuatona canchisë pi'ipi hua'anëntopi. ² Hua'anëntatona', na'con na'con israiro'sa aparisitopi. Napoatona inapitaso', matiano'sa të'huatatona na'pishinano'sa nipi. Motopi nanino'saquënta', na'pipi. Sacai' pacacaso nininquëpita na'pipi. ³ Israiro'sa sha'topiso' nanitaso chachin matiano'sa', amaricoro'sa', pi'i pipirinso parti ya'huëro'sa', inapitari yáhuëcapaipi. Huëcapairahuatona

ahuëipi. ⁴ Israiro no'paquë huë'sahuatona', sha'pisopita mapiso' pë'yaquipi. Marë pancai' ya'cari', Casa parti itopi. Inaquë huarë' pë'yaquipi. Napotopi ni'ton, israiro'saso co manta capacaiso ya'huëtópihuë'. Ohuicaros'sa', ohuicaros'sa', moraros'sa', inapita quëran huarë' matopi. ⁵ Në'mëtë pëinënarë chachin huë'pi. Pë'tahuanënapitanta quëpi. Inapitarë chachin Israiro no'pa' ya'contatona', ya'ipi pë'yatopi. Camiyonënapitanta', hua'huayátërahuë quëpi. Sëquërë' ya'conquirinso pochin nipi. ⁶ Inapotopi ni'ton, israiro'saso pa'pi parisitopi. Napoin quëran catahuacaso marë' Siniro nontopi:

⁷ “Matiano'sa Siniro aparisitarinacoi. Nosoroatoncoi nicha'ëcoi,” itopi. ⁸ Napotohuachinara, a'nara pënëntona'pi a'patiirin. Inaso' huë'sahuaton itapon: “Siniro Israiro'sanpoa chinotërehuaso naporin: ‘Canpita shimashonëmapitaso', Iquipito no'paquë hua'anëntatona aparisitapirinahuë', cari ocoirahuë. Ina nitotërama'. ⁹ Co inahuasáchin Iquipito quëran ocoirahuë'. Canpitanta', nisha nisha piyapiro'sa aparisitapirinënquëmahuë', nicha'ëranquëma'. Canpita iso no'paquë ya'conapoma pochin, inapitaso no'panëna quëran a'parahuë. Inapita a'parahuato, no'panëna quëtëranquëma'. ¹⁰ Caso Sinioroco. Yosënëmaco ni'to, chinotëramaco. Amoro'sa no'panënuë iporaso' ya'huëarama'. Inapitaso', nisha nisha mamanshiro'sa moshapi. Ama canpitaso inapita të'huatocohuë', itëranquëma'. Napotopiranquëmahuë', canpitaso co natëramacohuë', tënin Siniro,” itërin pënëntona'piti.

¹¹ Naporo' Siniro anquëninën o'marin. O'marahuaton Opra ninanoquë pa'nin. Ina ya'cari', a'nara insina nara ya'huërin. Coasë itopiso' no'panënuë ya'huërin. Ina insinasoquë huënsërin. Coasëso',

Apisiro huëntona'hua quëmapi. Inaso', a'nara hui'nin ya'huëtërin Quitiono itërin. Naporo tahuëri inaso', trico to'norarinsol' pa'tanayararin. Opa to'poipiquë inapotarín. Ama matiano'sari quënanacaiso marëhuë' na'pítón sacatarín. ¹²Inapoaso', Sinioro anquëninëni ya'notahuaton itapon:

—Quëmaso' chiníquën mashonquën. Naporahuaton, chiníquën cancantëran. ¡Sinioro chachin catahuararínquën! itërin.

¹³—¡Ma'cha Sinioro napotaranquën paya! ¡Tëhuëenchachin Sinioro catahuararíncoi naporini, co po'sáitoihuë'! Iráca shimashonëhuëpita Iquipito quëran ocoirín. Ocoicaso marë' chiníquën nanantaton nani ma'sha ninin. ¡Iporaso nipirínhuë' co huachi inaporínhuë'! Sinioro a'porahuatoncoi aparisiitiincoiso marë' matiano'sa catahuarín, itërin Quitionori. ¹⁴Napotohuachina Siniorori ni'sarin quëran itapon:

—Matiano'sa aparisitarínquëma'. Napoaponahuë', quëmari inapita quëran quëmopinënpita nicha'ëquë'. Chiníquënquën ni'ton, nanitapapon. Carínquën chachin camaiaranquën, itërin. ¹⁵Quitiososo napoaponahuë', naquëranchin taantapon:

—¡Ma'cha Sinioro napotaantaranquën paya! ¿Maquëcha isairio'sa nicha'ërë'poya? Ya'ipi Manasisi huënton quëran, quiya huëntoa'huayaso', na'con popriyatërai. Naporahuaton ya'ipi quëmopinëhuëpita quëran ca na'con na'conso' ma'sha pahuantërinco, itërin.

¹⁶—Carínquën catahuararínquën ni'ton, noya nanitapaaran. A'naíchín quëmapi minsërëso pochín, ya'ipi matiano'sa minsëaran, itërin Siniorori.

¹⁷⁻¹⁸—Tëhuëenchachin nosorohuatoncoso', Yosënuquën ninanso' anitotoco. Ofrendanëhuë apira quësarahuë. Ina a'nota'huanquënso marë' ninaco topirahuë, itërin Quitionori.

—Inta nipachín, isëranchin ninaranquën, itërin Siniorori.

¹⁹Quitiososo' pa'sahuaton a'nara chipoa'hua tëparín. Tëparahuaton po'morín. Ina po'morahuaton cato shonca quiro pochín tricoro'mo manín. Ina quëraonta', pan co ahüecatopinánhuë' anpirín. Chipoa'hua noshinën anpirínsoso', a'na i'mëquë po'morín. No'huiquënso', huë'ëtaquëranchin acorín. Ya'ipi inapita insina narataquë quëparín. ²⁰Canconpachina, anquëniri itapon: “Nosha, pan, inapita iso natëtë aipi acoquë'. Nani acohuatan ya'ipi ina aipi no'huiquën opoquë',” itërin. Napotohuachina Quitiososo' ina inachachín ninín. ²¹Ina quëran anquënisol', pitananën quëran nosha, pan, inapita Quitionori acorínso', carirín. Cariaso chachín natëtë quëran pën pipirín. Pan, nosha, inapita noyá ahuiquitërin. Ina quëran chachín Sinioro anquëninënsol', ayarín.

²²“Sinioro anquëninën chachín nontápirahuë',” ténín. Ina quëran Yosë nontaton:

—¡Ma'huantacha Sinioro ninahuë paya! Anquëninën chachín nisapirínhuë', nirayarahuë, itërin. ²³Siniororisol' nipirínhuë', itapon:

—Ama pa'yanquësóhuë'. Co chiminaponhuë'. Caso sano cancantërahuë. Inapochachín quëmanta sano cancantëquë', itërin. ²⁴Napotohuachina Quitiososo' a'nara artaro inaquë ninín. Sinioro chinotacaso marë' ninín. Nani nisahuaton aninuhanín: “Sinioro asanocancanínpoa',” itërin. Ina artaroso', iso quirica ninshitasoco huarënta ya'huërarín. Opra ninanoquë ya'huërarín. Inaquëso', Apisiro huëntona'hua isairio'sa ya'huëpi.

²⁵Naporo tashi chachín Siniorori Quitiono itapon:

—Tata ohuacanënpita quëran a'nara toro maquë'. Toro masho quëran nania-miachin nininso' maquë'. Inaso', nani canchisë pi'lipitërin. Tataparin mamanshi Paaro itopiso' chinotacaso marë' artaro nininsonta', ohuatëquë'. Naranta moshacaiso marë' acopiso', a'nëquë'. Inaso', artaro pirayan ahuanipi. ²⁶Iso motopia'hua hui'nimotën'pa', a'nara artaro ca marë' niquë'. Caso Yosënenco ni'to, inapoquë'. Ina quëran toro mananso', tëpaquë'. Inapotahuaton ina artaro aipi ya'ipi ahuiquitëquë'. Nara moshacaiso marë' acopiso a'nëhuatan, pë'cha pë'chataran. Ina ihuë aipi acorahuaton ya'ipi noyá ahuiquitëquë', itërin. ²⁷Napotohuachina Quitionoso' catahuacaiso marë' shonca piyapinënpita quëparin. Inapitari catahuarin ni'ton, ya'ipi Siniorori camairinso ninin. Napoaponahuë', co tahuëri inaporinhuë'. Pa'pin quëmopinënpita, ina ninanoquë ya'huëpisopita, inapita të'huataton, tashi inaporin. ²⁸Tahuëririnquë piyapi'sa capayatohuachinara, Paaro artaronën ohuatopinan ni'conpi. Ina pirayan nara moshacaiso marë' acopisonta', a'nërahuatona pë'cha pë'chatopi. Naporahuatona ina ihuëquë chachin, nasha artaroquë a'nara toro ya'ipi ahuiquitopi. ²⁹Napohuachinara inahuara capini ninatanpi:

—¿Incháchinta naporin nicaya? topi. Natantërapí quëran nitotopi huachi:

—Coasë hui'nin Quitiono itopiso naporin, topi sha'huirapitona'. Naporol Coasë paaparahuatona itapona':

³⁰—Hui'nan ocoiquë tëpa'i. Paaro artaronën ohuatërin ni'ton, tëpaarai. Ina pirayan nara moshacaso marë' acorëhuasonta a'nërin ni'ton, naporarai, itopi. ³¹Inariso napoaponahuë', yamopisopita itapon:

—¡Co Paaro pa'poyatoma', ina marë' ahuetamaso ya'huërinhuë'! Insosona

ina yapa'poyahuachin, co'huara tahuë-riátërasohuë chimi'in, tënhuë. Paaro Yosë nipachinso', inaora chachin ahüchín. Artaro ohuatopiso' inanquën ni'quëhuarë', inapo'in, tënin. ³²Naporo quëran huarë' Quotionoso apoyatona': "Quiropaaro," itopi. Paaro artaronën ohuatërinso marë': "Paarori chachin Quitiono ahüecaso nohuantërehua," ta'tona ina pochin nohuitopi.

³³Ina quëran matiano'sa', amaricro'sa', pi'i pipirinso parti ya'huëro'sa', inapita niyontoantapi. Naporahuatona Cortanii' pëntontopi. Pëntontahuatona', Quisiro itopiso motopianaquë ya'huëintapi. Në'mëtë pëinëna ótënhuatona ya'huëintarapi. ³⁴Napoaponahuë', Yosë ispiritonëni Quitiono ya'coancantërin huachi. Ya'coancantohuachina, carniro pomon pihuirin. Ya'ipi Apisiro huëntona'hua sontaro'sa niyontonacaiso marë', pihuirin. ³⁵Naporahuaton ya'ipi Manasisi huënton sontaro'sa huë'sahuatona', catahuacaiso marë' comisiono'sa a'parin. Asiri, Saporono, Nipitari, inapita huëntono'santa huëcacaico marë' a'parin. Natanahuatona', inahuanta Quitiono huëcapaipi.

³⁶⁻³⁷Napohuachinara Quitionoso', Yosë nontaton itapon:

—Sinioro napotërancoso chachin cá quëran israiro'sa yanicha'ëhuatan, anitotoco. Ohuica sha'huëtë anporonënpitarë chachin, trico to'noraraiquë acoarahuë. Tashiraya tashíramiachin poroncayori inaso', shipichin. No'pa' inainpichinso', ya'sa'in. Inapohuachin, ca quëran israiro'sa yanicha'ëranso nitotarahuë, itërin. ³⁸Inapo yonquitaton acohuachina, naporinso chachin ninin. Tashiramiachin huënsëintarahuatón, ohuica sha'huëtë acorinso', shi'shirin. Shi'shihuachina, a'na tason mëntaísha poroncayo manin. ³⁹Ina nipo-nahuë', Quitionoso Sinioro nontaantarín:

“Naquëranchin yanatëantaranquën ni'ton, ama no'huicosohuë'. Iporaíchín ohuica anporo quëran yatënantarahuë'. Iporaso', ohuica anporo ya'sa'in. Inainpichin no'paso nipirínhuë', poroncayori shipichin,” itërin. ⁴⁰Naporo tashi Sinioroso', ina inachachin niantarin. Ohuica anporoso', ya'sárin. Inainpichin no'paso nipirínhuë', poronca-yori shipitërin.

Quitionori matiano'sa minsërinso'

7 ¹Quitionoso' Quiropaaro toquitopi huachi. Inaso', ya'ipi sontaronënpitarë' a'cayan capayatopi. Pa'sahua-tona', Aroto itopiquë pirayan chinotopi. Inaquë, no'pa quëran i'sha pipirínso ya'huërin. Nëmëtë pëinëna ótëna-tona', chinotopi. Inaquë chinotatona', matiano'sa ya'huëquiapiso', pëtëtë parti acopi. Inapitaso', Mori itopiso motopianaquë ya'huëquiapi. ²Naporo' Siniorori, Quitiono itapon: “Notohuaro' sontaro'sa quë saran. Ina nápo chachin ahuëtopiquë matiano'sa minsëamaso catahuahuatënuëma', sontaronënpitaso' nocantapi: ‘Co Yosë catahuapiríncoihuë', quiyaora ahuëtatoí canatërai,’ tëcapona'. ³Napoaton napotëquë': ‘Inquëmaso të'huahuatama', ya'huëramaquë panantaco', itëquë,” itërin. Quitionori tëniton napotihuachina, cato shonca cato huaranca sontaro'sa ya'huëpi'pa' panantapi. Shonca huarancara', quëparitopi. ⁴Inanapora' quëparitopirínahuë', Siniororiso itaantarin: “Na'con chachin nisapi. I'sha o'ocaiso marë' quëpaquë'. Inaquë cari tëniarahuë. Ina piquëran sha'huitaranquën inpitasona quëpamaso ya'huërinso',” itërin. ⁵Napotihuachina quëparin. Inaquë Siniorori anitotërin: “I'sha imirina quëran maiatona ni'nira pochín o'opisopita, nisha acoquë'. Isonpi quëran pi'paitahuatona o'opisopitanta',

nisha acoquë',” itërin. ⁶I'sha imirina quëran maiatona ni'nira pochín o'opisopitaso', cara pasa icanpi. A'napitaso nipirínhuë', pi'papiquëranchin o'opi. ⁷Naporo' Siniorori, Quitiono itapon: “Isopita cara pasa sontaro'sarë'co matiano'sa quëran nicha'ë saranquëma'. A'napitaso', noya pa'ina',” itërin. ⁸Napotihuachina Quitionoso', inapita ya'huëpi'pa' a'parin. Co'huara pa'shátërasoihuë' napoaponahuë', yonshanëna', carniro pomonëna', inapita ma'parin.

Cara pasa quëmapi'sa huayoninsopitarëächín quëparitërin. Matiano'sa motopianaquë ya'huëasoi', inapitaso motopi'pa' chinotopi. Nëmëtë pëinëna ótënatona chinotopi. ⁹Naporo tashi Siniorori Quitiono camaiapon: “Huënsërahuaton matiano'sa ahuëcaso marë' pa'maquë'. Carinquën catahuaranquën inapita minsëamaso'. ¹⁰Napoaponahuë', ahuëtamaso të'huatohuatan, ya'huëpi'pa' pa'maquë'. Piyapinën Pora itëransoarë'quën pa'maquë'. ¹¹Inaquë pa'mahuatan ma'sona nonpiso' natanquë'. Naporo' chiníquën cancantaton, ahuëtaran huachi,” itërin. Napotihuachina, piyapinënë chachin inimicoro'sa ya'huëapi'pa' pa'marin. Aquë aquë a'paitopisopita nisapiquë huarë' ya'cariimapi. ¹²Matiano'sa', amaricoro'sa', pi'i pipirínso parti ya'huëro'sa', inapitaso motopianaquë yanquëquën ya'huëquiapi. Sëquërë' ya'conquirínso pochín niquipi. Camiyonënapitanta hua'huayátërahuë ni'ton, inotëra'huaya marë yonsanquë ya'huërinso pochín na'api. ¹³Quitiono, Pora, inapitaso', a'paitoro'sa ya'huëapiquë ya'caritiimapi. Sontaro capini hua'napiso nisha'huitasoi', ya'cariimapi. A'naso', tapon:

—Po'pin hua'narahuë ta'a. A'nara pan sipata quëran nipiso', motopi quëran tanapitimararin. Ya'huëarëhuaquë canquimarahuatón, a'nara nëmëtë pëi ohuanquimarín.

Ohuanquimaton të'yatërin, tënin. ¹⁴Napotohuachina a'nariso itapon:

—Hua'naransoso nipirihuë!, Coasë hui'nin Quitiono sahuëninën quëran ahuëinpoaso!, tapon hua'naran. Yosëri ina, sontaronënpitarë chachin catahuararin ni'ton, matiano'sanpoa minsëarinënpoa!, tënin. ¹⁵Ninapoto-piso' natanahuaton, Quitionoso Yosë chinotërin. Ina quëran israiro'sa chinotapiquë panantarahuaton, camaitërin:

—¡Pashi toco pa'ahua!! Sinioro catahuararinpoa ni'ton, matiano'sa minsëarihua!, itontarin.

¹⁶A'naroáchin cara pasa sontaronënpita cara huënton acorin. Inapota huaton carniro pomono'sa quëtëra'piarin. Yonsharo'santa quëtërin. Inaanaquë yanatëtë i'chinpitopinan nani po'mopi. ¹⁷Inapita quëtahuaton itapon: “Quiyaso matiano'sa ya'huëapiso aquëtëran, pa'sarai. Inaquë cancopato, ma'sona ninahuëso chachin canpitanta nico!. ¹⁸Ca pomontohuato, carë! pa'pisopitanta pomontapona!. Naporo' canpitanta!, matiano'sa tancapitërama quëran pomontahuatoma chiniqué: ‘jyai! toco: ‘jSinioro minsëarinquëma!’ ¡Ina nohuanton Quitiononta minsëarinquëma!’ toco!” itërin. ¹⁹Inapoaton Quitionoso' pasa sontaronënpitarë chachin, inatohua canconin. Huancana tashi sontaro'sa a'paitacaiso marë! nani niya'huëretasoi chachin canconpi. Naporo' carniro pomono'sa pihuirapi huachi. Yonsharo'santa quëpapiso' pa'quirapi. ²⁰Cara huëntono'sa chachin carniro pomono'sa pihuiipi. Yonsharo'santa pa'quirapi. Ahuënanëna quëran yanatëtëro'sa i'chinpitopiso!, sël'quëpi. Inchinanëna quëraonta pomono'sa sël'quëpi. Naporahuaton chiniqué, yaitopi: “¡Pashitoco huachi quëtöchina'ahua!! ¡Sinioro nohuanton minsëarihua!!

¡Quitiononta ina nohuanton catahuarinpoa!” topi. ²¹⁻²²Naporahuatona!, inahuaso inaquëranchin quëparitopi. Ya'huëre! matiano'saso' naní quëran, yaitëre! nachin ta'arapi. Napoaso! cara pasa Israiro sontaro'saso!, carniro pomonëna pihuirapi. Naporo' Sinioro nohuanton co ta'apisopitasohuë!, inahuara capini niahuërapí. A'naquënso!, pë'natë parti ta'api. A'naquëonta!, Piti-sita ninanoquë huarë! canconpi. Inaso ninano!, Sirira ninanoquë ira pa'ninso parti ya'huërin. Ya'huëre! a'napitaso!, Apiri-miora ninano no'pa' maninquë huarë! ta'api. Ina pirayan Tapata ninanonta ya'huërin.

²³Napohuachinara Quitionoso!, a'napita israiro'sa huëcacaiso marë! comisiono'sa a'parin: Nipitari, Asiri, ya'ipi Manasisi huënton, inapita huëcacaiso marë! a'parin. Matiano'sa imatona tēpacaiso marë! naporin. ²⁴Iprain huënton no'panën parti, ya'ipi motopitontarinso parti, inaquëpitanta comisiono'sa a'parin. Inapitaso! canconahuatona!, itapona!: “Pa'matoma canpitanta!, matiano'sa ahuëmaco!. Cortanii! pëntoshinano'saquënta to'shitëco!. Co'huara inapita'ton pëntonarai. Pitapara ninanoquë huarë! inapitëra'piaco!” tënin Quitiono, itopi. Napotohuachina Iprain huënton sontaro'saso!, Quitiono naporinso chachin nipi. ²⁵Naporahuatona!, inapitaso cato Matian hua'ano'sa mapi: Oripí, Sipi, inapita itopiso!. Oripiso!: “Oripí natëtë,” itopiquë tēpapi. Napoaton iso quirica ninshitasoco huarënta!, ina natëtëso!, ina pochin nohuitapi. Ya'huëre! Sipinta!. “Sipi opa to'poinan,” itopiquë tēpapi. Inanta opa to'poinan, iso quirica ninshitasoco huarë! ina pochin nohuitapi. Ipraino'saso matiano'sa imapiso tananpitatona!, Quitiono ya'huëarinquë panantapi. Oripí, Sipi, inapita tēpapiso! motëna quëpatopi. Cortanii! yonsan'pa' ya'huëarin ni'ton, inatohua quëpatopi.

**Matian copirnoros'a
Quittonori maninso'**

8 ¹Iprain huënton sontaro'saso' no'huitatona', Quittono chiní-quën nontopi: “Matiano'sa ahuécaso yonquiaponahué': ¿Onpoatonta quiyanta amatérancoi catahuarainquënhué'?” itopi. ²Napotohuachinara, inariso itapon:

—¡Canpita mini tëhuëncinso' cá quëran na'con na'con pochin ahuëtë-rama! Quiya mini caniaritopiraihué', canpitaso na'con na'con pochin ahuëtë-rama'. ³Matian hua'ano'sa Oripí, Sipi, inapita nipirinahué', Sinioro catahuarinquëma ni'ton, minsërama'. Caso co ina pochin ninahué', itërin. Ina natanatona Iprain sontaro'saso', no'huitopiso' sanoatona copi topi huachi.

⁴Quittonoso', cara pasa sontaronënpitarë chachin Cortanii'pa' camapi. Inimicoro'sa imasápatona pa'pi canotaponaraihué', pëntoantapi. ⁵Socotoquë canconpachinara, ya'huëhuano'sa itapon:

—Yosë marë' ma'sha tëranta sontaronëhuëpita a'caco'. Matian copirnoros'a Sipa, Saromona, inapita itopiso' imasápatoi pa'pi canotërai. Napoaton a'caco topirahué', itërin. ⁶Napotopirinahué', ninano hua'ano'sariso itapona:

—Sipa, Saromona, inapita nani manama naporini, sontaronënpita a'caitoihué', itopi.

⁷—Sinioro catahuararincó inapita masarahué. Mapato, huënantararahué. Huënantahuato inotëroquë nahua-no'sa', ihuatatëro'sa', inapita mariapo. ¡Inapitaquë oquërëpiaranquëma'! itërin Quittonori. ⁸Ina quëran Pinoiro ninanoquë pa'pi. Inaquënta Socotoquë natantërinso chachin nataantarín. Natantopirinahué', inahuanta Socotoros'a a'panitopiso pochachin a'panitaantapi. ⁹Napoaton Quittonori itapon:

—Inimicoro'sa minsërahué quëran huënantahuato, iso torinëma ohuata-rahué, itërin.

¹⁰Sipa, Sarmona, inapitaso', Caracoro ninano itopiquë ya'huërapi. Shonca a'natërápo huaranca sontaronënapitarë' inaquë nisapi. Inaíchín quëparitopi. Nani pasa cato shonca huaranca sontaro'sa chiminpi. ¹¹Inotëro intontaquëchin ira pa'ninso' Quittonoso' pa'tërin. Nopa, Copia, inapita ninanoro'sa pi'i pipirinsó parti quëran acorahuaton, sontaronënpitarë' chachin inimicoro'sa imarin. Nincantoonahuaton ahuërin. Co manta yonquiasoihué', ahuërin. ¹²Napotohuachinara, Sipa, Sarmona, inapitaso ta'api. Ta'apirinahué', Quittonori sontaronënpitarë' chachin imapi. Imatona cato chachin mapi. Napohuachinara ya'ipi Matian sontaro'sa pa'pi pa'yanpi.

¹³Quittonoso' sontaronënpitarë' chachin matiano'sa ahuërahuatona tahuërëantapi. Iris motopitaëchin huënantapi. ¹⁴Inaquë a'nara hui'napi Socoto ninanoquë ya'huërinso', manin. Ina masahuaton na'con natanin. Natanpachina, inariso Socoto hua'ano'sa', ansianoro'sa', inapita nininënpita ninshitahuaton quëtërin. Canchisë shonca canchisë nininënpita ninshitërin. ¹⁵Nani quëtohuachina Quittonoso' Socoto ninanoquë pa'nin. Inaquë ya'huëhuano'sa ayontonahuaton itapon:

—¡L'hua na'huëpoi, sontaronëhuëpita canotatona tanapi. Ina marë' cosharo natanpatënnquëmara: ¿Apiratëramaco pora? “Sipa, Saromona, inapita nani manama naporini, sontaronënpita a'ca'itoihué'” tënama'. Nocanatomaco napopiramahué': ¡Ma'tana cato chachin quënai! itërin. ¹⁶Itahuaton, inotëroquë nahuano'sa', ihuatatëro'sa', inapita maririnsó manin. Inaquë Socoto ansiano'sa nohuantaso ana'intërin. ¹⁷Naporahuaton

Pinoiro ninanoquë tori ya'huërintonta ohuatërin. Ya'huëhuano'santa tëparin.

¹⁸Ina quëran Quitionoso' Sipa, Sarmona inapita natanin:

—Taporu motopiquë quëmapi'sa tëparamaso': ¿Onpopinta ni'topi? itërin.

—Quëma pochachin ni'topi. Copirno hui'ninpita pochin a'naya a'naya ni'topi, itopi. ¹⁹Napotohuachinara:

—¡Iya mashoro'sa napotërama! Co'so' tëparamahuë' naporini, Yoscoarë' co carimanta', ipora tëpa'itënuquëmahuë', itërin chiniquën nontaton. ²⁰Napota-huaton hui'nin paninanso' camairin:

—Quitiri: ¡Pashi ta'ton isopita tëpaquë! itërin. Pa'pini napotopirinuë', inaso hua'hua ni'ton, co inapita tëpacaso nohuantërinhuë'. ²¹Napohuachina, inapitaso' Quitiono itapona':

—¡Quëma chachin nipachin tëpaco! ¡Quëmapiso', chiniquën cancantërin quëran nohuitërë! itopi. Napotohuachinara, inari chachin tëparin huachi. Inapotahuaton camiyonënapita tapatona apë'pëconotopiso', matërin.

²²Ina piquëran israiro'sari Quitiono itapona':

—Matiano'sa hua'anëntápirinpoahuë', quëma inapita quëran nicha'ërancoi. Inapotërancoi ni'quëhuarë', quëma huachi copirnonëhuë' niquë. Quëmá quëran pipipisopitanta hua'anëchincoi topiraihuë', itopi. ²³Inariso napoapohanuë', itapon:

—Co carima hua'anëntaranquëmahuë'. Co hui'nahuëpita tëranta hua'anëntiinquëmaso ya'huërinhuë'. Siniro chachin hua'anëntarinquëmaso'.

²⁴Pë'tëhuëratëro'sa inimico osërë-tëramaso' tëhuëchinso' quëshico, itërin. (Inimico sontaro'saso' inotëro parti ya'huëpi. Ina ni'tona', inanpi pë'tëhuëratëro'sa oro quëran pë'tënpi.) ²⁵Napotohuachina, a'nara a'mopiso

huëtopi. Inaquë pë'tëhuëratëro'sa mapiso' acopi. Acorahuatona itapona':

—Ma'tana huachi maquë', itopi.

²⁶Ya'ipi quëtopiso' shonca iscon quiro pochin quë'nin. Matian copirnoros' matopisopitanta', quëtopi: Nisha nisha nitapapisopita oro quëran nipiso', cani në'mëtëro'sa pa'ton nipisopita, camiyonënapitanta apë'pëconotopiso', inapita quëtopi. Inapitaso' co pë'tënpihuë'. ²⁷Ina oro asoquirahuaton Quitionoso' a'nara corto hua'an cottonën pochin ninin. Inaso' cotton ipoto itopi. Ina nisahuaton ninanonën Opra itopiquë acorin. Inasáchin pa'yatona ya'ipi israiro'saso', co huachi Siniroóchin pa'yatopihuë'. Ina moshaton Quitiononta', quëmopinëpitare chachin nisha cancantopi.

²⁸Ina pochin israiro'sari matiano'sa canarahuatona atapanpi. Naporu quëran huarë' inapitaso', co huachi israiro'sa ahuëcaiso yonquipihuë'. Israiro'saso Quitiono nanpiso', catapini shonca pi'ipi noya ya'huëpi.

Quitiono chimininsó'

²⁹⁻³⁰Quitionoso ya'huërinquë pa'sahuaton, pëinënuquë ya'huëantarin. Na'a sa'inpita ya'huëtërin ni'ton, canchisë shonca hui'ninpita ya'huëtërin. ³¹Siquimo ninanoquënta', a'nara cosonanën ya'huëtërin. Inaquënta hui'nahuanpachina Apimirico itërin.

³²Quitionoso' mashoya nicaquë huarë' chiminin. Chiminpachina, ninanonën Opra itopiquë pa'pitopi. Pa'pinco' Coasë itopiso' pa'pitopiquë chachin inanta', pa'pitopi. Opraso', Apisiro huëntona'hua ninanonëna'.

³³Quitiono chimininsó' piquëran israiro'saso', Siniro a'poantapi. Paaru mamanshi nisha nisha nonanpiso' moshacaiso marë' a'popi. Napoatona mamanshi Paaru-piri itopiso na'con

na'con moshacaiso marë' huayonpi.
³⁴Sinioroso Yosënëna nipirinhüë', ina
 naniantopi. Ya'ipi inimiconënapita
 quëran nicha'ëpirinhüë', naniantopi.
³⁵Quiropaarorinta na'con catahuapirin-
 hüë', quëmopinënpita co nosoropihüë'.

**Apimirico copirno ya'coninso
 marë' Cotamo pënënto
 nanan sha'huirinso'**

9 ¹Sha'huitëranquëmaso chachin
 Apimiricoso', Quiropaaro hui'nin.
 A'shinso Siquimo sanapi ni'ton, na'a
 quëmopinënpita inaquë ya'huërin.
 Napoaton Apimiricoso', inaquë pa'nin
 inapita nontapon:

²—Canpoaso quëmopinpoa ninëhua'.
 Napoaton ma'sona nicacaso' sha'huita-
 ranquëma'. Iporaso' canchisë shonca
 ya'pi tata hui'ninpitarchin hua'anën-
 tarinquëma'. Siquimo ya'huëhuano'sa
 canpitari nontoco': "A'naíchin Quiro-
 paaro hui'nin hua'anëchinpoa!" ta'caiso
 marë' anohuantoco', itërin. ³Apimiri-
 coso quëmopinëna ni'ton, nohuantopi
 catahuacaiso'. Napoatona ina imacaiso
 marë' ya'huëhuano'sa anohuantopi.
⁴⁻⁵Naporahuaton canchisë shonca coriqui
 prata quëran nininso' quëtopi. Paaro-
 piri moshapiso pëi quëran, macatona
 quëtopi. Ina coriquiquë inaso', imacaiso
 marë' tëpatoro'sa pahuëërin. Inapitarë
 chachin Opraquë pa'nin. Pa'pinco'
 ya'huërinquë pa'sahuaton, saota shonca
 iscon iin mashonënpita tëparin. A'nara
 pancara'pi aipi tëparin. Cotamo itopi-
 soíchin na'pirahuaton cha'ërin. Inaso
 Quiropaaro hui'nin hua'hua nininso'.
⁶Ina piquëran Siquimoro'sa', Piti-mi-
 ro'sa', inapita niyontonpi. Insina nara
 ya'cari' niyontonpi. Ina pirayan na'pi
 moshacaiso marë' acopiso ya'huërin
 anta'. Inaquë niyontonahuatona', Apimi-
 rico copirno nicacaso marë' acopi.

⁷Ina nitotaton Cotamoso', Quirisin
 motopi itopiquë nanpëontarin. Inatohua
 quëran ya'ipi Siquimoro'sari natanacaiso
 marë' chiniquënnonin:

"Siquimoquë ya'huëramasopita ya'ipin-
 quëma noya natanco ayonqu'inquëma'.
 ¡Inapochachin canpitanta', Yosë noya
 nata'inquëma'! ⁸A'narora nararo'santa',
 copirno nohuantopi. Napoaton oripo
 nara natanpi: "Quëma copirnonëhuëi
 niquë topiraihuë'," itopi. ⁹Oriporiso
 nipirinhüë', itapon: "Co nanitërahuë'.
 Copirno ya'conpatoso', co huachi cá
 quëran toma ocoiyapihuë'. Ina quëran
 piyapiro'sa Yosë noya nicatona chino-
 topi. Inahuara capininta', noya nini-
 catona nipashitopi," itërin.

¹⁰⁻¹¹Napotohuachina nararo'saso',
 iquirara nara ya'huëë' inachachin natanpi.
 Natanpirinahuë', inanta tapon: "Co
 nanitërahuë'. Copirno ya'conpatoso',
 co huachi cashi cashin nininsopita
 nitapohuë'," tënin.

¹²⁻¹³Napotohuachina nararo'saso', opa
 nara ya'huëë' inachachin nataantapi.
 Natanpirinahuë', inanta tapon: "Co
 nanitërahuë'. Copirno ya'conpatoso',
 co huachi cá quëran huino nisapihuë'.
 Ina o'otona piyapiro'sa capa cancantopi.
 Yosënta capa cancantërin," itërin.

¹⁴Napoin quëran nararo'saso',
 nahuanton nara sarsa itopiso' ya'huëë'
 natanpi. ¹⁵Napotohuachinara, nahuanso
 tapon: "Tëhuëinchachin copirnonëma
 nica'huaso' nohuantohuatama', ya'ipin-
 quëma huanirahuësoanaquë na'ico'.
 Napoaponahuë', co copirnonëma
 nica'huaso nohuantohuatamahüë',
 cá quëran pën pipiarin. Ya'ipi Nipano
 motopiro'saquë nonara ya'huërinso
 ata'huantacaso marë' pipiarin," tënin
 inaso'.

¹⁶Iporaso' carima sha'huichinquëma':
 Apimirico copirnonëma nicacaso marë'

acoatoma', co noyahuë' ninama'. Nisha nisha cancantatoma naporama'. Tatahuëso' iráca noya catahuapirinquëmahuë', canpitariso' co nosororamahuë'. Quëmopinënpitanta', co inapotëramahuë'. ¹⁷Matiano'sa quëran nicha'ëinquëmaso marë', inaso chiminchináchin ahuëtërin. ¹⁸Canpitaso nipirinhüë', tatahuë hui'ninpitacoi, a'poramacoi. Saota shonca iscon ya'pi pancara'pi aipi tëpara'piarama'. Casáchin cha'ërahuë. Naporahuaton cosonanënuë hui'nahuaninso', copirno nicacaso marë' acorama'. Inaso Apimirico itërama'. Quëmopinëma nininso marëáchin acorama'. ¹⁹Napoaton carima ipora itaranquëma'. Tëhuëchachin tatahuë, hui'ninpita, inapita noya nicatoma Apimirico copirno acohuatama', Sinioro catahuainquëma inarë'quëma noya ya'huëco'. Inanta canpitarë noya ya'huë'in. ²⁰Co'so' ina pochin cancantatomarahuë acohuatamaso', Apimirico quëran pën pipi'in. Pën pipirahuaton ya'ipi Siquimoquë ya'huëramasopita ata'huanchinquëma'. Piti-miroquënta ya'huëpiso', inapochin. Siquimo, Piti-miro, inaquëranpitanta pën pipirahuaton Apimirico ata'huanchin," tënin Cotamo.

²¹Ina tosahuaton Piiri ninanoquë ta'arin. Iin mashonën të'huataton, inaquë ya'huëcaso marë' pa'nin. ²²Apimiricoso', israiro'sa cara pi'ipi hua'anëntërin.

Sanson hua'huatërinso'

13 ¹Israiro'saso', co noyahuë' niantapi. Siniorori chachin ni'sápirinhüë', napoantapi. Napopiso

marë' Siniorori huiristino'sa catahuarin ni'ton, israiro'sa minsëpi. Minsërahua-tona catapini shonca pi'ipi hua'anëntopi. ²Tano israiro'sa huënton no'panënuë a'nara ninano ya'huërin. Inaso ninano', Sora itopi. Inaquë a'na quëmapi sa'inë chachin ya'huërin. Inaso' quëmapi Manoa itopi. Sa'inso' co nito hua'huaninhüë'. ³Napoaponahuë', Sinioro anquëninëni ya'notahuaton, itapon: "I'huata imoya. Apira nanan sha'huitaranquëno noya natanquë'. Quëmaso', co onporonta hua'huanchinanhüë'. Ina nipirinhüë', iporaso cayorahuaton quëmapi'huaya huaiaran. ⁴Napoaton co huino o'ocamaso ya'huërinhuë'. Co ma'sha tëranta sairinso' o'osaranhuë'. Naporahuaton Yosë huayontërinquëmasoráchin^a nininso', ca'saran. ⁵Hua'huanso co'huara nasichátëraponhuë', Siniorori hua'anëntapon. Inaso co onporonta aya'itaranhüë'. Napoaton nasario^b nisarin. Ina mini huiristino'sa hua'anëntërima quëran, nicha'ëinquëmaso' caniaritapon. Napoaton inaso', ina pochin nisarin," itërin.

⁶Ina natanaton, sanapiso so'in sha'huitapon pa'nin: "A'nara quëmapi Yosëri a'paimarinso huëcapairinco. Sinioro anquëninën chachin ya'norin ni'ton, pa'pi pa'yantërahuë. Co cariso natanahuë', nininën. Co inanta', sha'huitërincohuë'. ⁷Quëmapi'hua ya'huëtiincoso sha'huitërinco: 'Ina marë' co huino o'ocamaso ya'huërinhuë'. Co ma'sha tëranta sairinso', o'ocamaso ya'huërinhuë'. Naporahuaton Yosë huayontërinquëmasoráchin nininso', ca'saran. Ina hua'huashaso', co'huara

^a13.4 *Huayontërinquëmasoráchin topachina*: Yosëri israiro'sa Moisésë quëran ma'pitaso capacaiso sha'huitërinso' yonquiaton napotërin. ^b13.5 *Nasario nipisopitaso*: A'naquën Yosë marë' co onporonta máin o'opihuë'. Naporahuaton co niya'itopihuë'. A'naquëno napoapona-huë', onpo pi'ipisona inapocaiso', sha'huirin. Napohuachina, naporofchin inapopi.

nasichátëraponhuë! Sinioronquën nisarin ni'ton, nasario nisarin. Chiminaquë huarë! co aya'itaponhuë!' itërinco," itërin. ⁸Ina natanaton, Manoaso Sinioro nontaton itapon: "Sinioro, pi'pian nonchinquën topirahuë. Sa'ahuë nontërinso quëmapi, naquë-ranchin a'patiimantaco. Hua'huasha nasitarinso!, ma'sona onpota'huaiso anitochincoi," itërin.

⁹⁻¹⁰Yosëri Manoa a'paniton anquë-ninën a'paimantarin. Sa'in inaoráchin iminquë ni'so! ya'notaantarín. Ina nicaton sanapiso! ta'arë'nachin so'in sha'huitapon pa'nin:

—¡Isochi! ¡Quëmapi i'hua ya'notë-rincoso ya'notaantarínco! itërin.

¹¹Manoaso! sa'inë chachin pa'sahuaton quënanconin. Quënanconahuaton itapon:

—¿Quëmana i'hua sa'ahuë ya'notëran? itërin

—Ca mini, itërin quëmapiri.

¹²—Quëma sha'huiranso! nanihuachin: ¿Ma'ta onpotatoi hua'huasha aso'soi? itërin Manoari.

¹³⁻¹⁴—Ya'ipi sha'huitërahuësopita sa'an nicacaso ya'huërin:

Co huino o'ocaso ya'huërinhuë!. Co manta opa quëran nipiso!, co ma'sha tëranta sairinso! o'ocaso ya'huërinhuë!. Naporahuaton Yosë huayontërinquë-masoráchin, ca'sarin. Ya'ipi sha'huitërahuësoráchin niin, itërin anquë-niri.

¹⁵⁻¹⁶Manoaso!, quëmapi ya'norinso co nohuitërinhuë!: "Isoso Sinioro anquë-ninën," co ta'tonhuë!, itapon:

—Ama pataquësohuë!. Chipoa'hua tëparahuato anpiri'i ca'a topirahuë, itërin.

—Quëparitopirahuë tëranta co quëma cosharonën ca'paitëinquënhuë!. Napoaponahuë!, chipoa'hua tëpahuatan nanitëran Sinioro marë! ya'ipi ahuiquitacaso!, itërin anquë-niri.

¹⁷—Nininën tëranta nipachin sha'huitocoi topirahuë!. Sha'huitëran-coiso! nanihuachin yonquiatëinquën: "Yosparinquën" ita'huainquënso marë! nohuanterai, itërin Manoari.

¹⁸—¿Ma'marëta nininëhuëso yanitëran? Inaso pa'yapiro!, co sha'huichináchinhuë!, itërin anquë-niri.

¹⁹⁻²⁰Napotohuachina Manoaso!, chipoa'hua quëpatërin. A'nocaiso tricoro'monta quëpatahuaton, panca natëtë aipi inapita Sinioro marë! noyá ahuiquitërin. Ahuiquitaso!, Sinioroso pa'yapiro nininso! a'norin. Manoa sa'inë chachin nicasoi a'norin. Artaroquë pën panca tënëntohuachina, Sinioro anquëninënso pën huáncana inápaquë panantarin. Ina nicatona isonpi quëran no'paquë huarë! monshomapi. ²¹Manoaso naporo huarë!: "Tëhuëinchachin inaso quëmapi, Yosë anquëninën chachin," tënin. Ina piquëran co huachi onporonta ya'notërinhuë!. Co sa'in tëranta ya'notërinhuë!. ²²⁻²³Naporo! sa'in itapon:

—Yosë chachin canposo quënanatë!, tëhuëinchachin chiminarë!, itërin. Napotopirinhuë!:

—Co ipora napoarihuë!. Sinioro yatëparinpo naporini, chipoa'hua, tricoro'mo, inapita ya'ipi ahuiquitëresó!, co ma'paitonpohuë!. Ni'nësopitanta!, co a'nochitonpohuë!. Ma'pitaso nicacasonta co sha'huichitonpohuë!, itërin sa'ini.

²⁴Tahuëri nanihuachina sanapiso! quëmapia'huaya huairin. Ina nohuitaton: Sanson itërin. Hua'huasha noya so'sorarin. Naporahuaton Siniororinta catahuararin. ²⁵Sansonso! Tano huënton israiro'sa ya'huëpiquë ya'huërin. Sora quëran, Istaoro ninano'pa! ira pa'ninso! huáncana ya'huërin.

A'na tahuëri inaquë ni'so!, Sinioro ispiritonëni ya'coancantërin. Ya'coancantaton chini chiniquën nicacaso catahuararin.

Sanson sa'arinso'

14 ¹A'na tahuëri Sansonso' Timina itopiso' ninanoquë pa'marin. Inaquë nicaso', a'nara huiristino sanapi quënanin. Costarin ni'ton, yamanin. ²Ya'huërinquë huënantarahuatón, pa'pin, a'shin, inapita sha'huitiintarin: —Huiristino sanapi Timina ninanoquë quënanahuëso', yamanahuë. Pa'matoma ina maca'huaso marë' anoyatomaco topirahuë, itërin. ³Napotohuachina pa'pin, a'shin, inapitari:

—¡Yasa'apatan co huiristino sanapi yonicaso ya'huërinhuë! Inapitaso', co canpoa pochin Yosë chinotopihuë'. ¡Na'con nano'sa canpoa huëntonënpoaquë ya'huërin! A'napita Israiro huëntono'saquënta ya'huërin, itopi. Napotopirinhuhë', Sansonso tapon:

—Ina mini nipirinhuhë', inaso nanon pa'pi nohuantomiatërahuhë'. Napoaton ina maca'huaso marë' anoyatomaco', itaantarin. ⁴Naporo tahuëri'sa huiristino'sari israiro'sa hua'anëntapi. Napoaton Sinioro nohuanton Sansonso' huiristino sanapi yamanin. Oshaquëranchin huiristino'sa ahuëcaso marë' yamanin. Pa'pin, a'shin, inapitaso': “Sinioro nohuanton napoarin,” co topihuë'. Co inaora tëranta ina nitotërinhuë'.

⁵Inapoaton Sansonso', Timina ninanoquë pa'marin. Pa'pin, a'shin, inapitarë chachin anoyatacaso marë' pa'marin. Ninano ya'cari', oparoro'sa ya'huërin. Inaquë Sansonso ya'conahuaton, opa cayarinsó yonissarin. Yoniso', pa'pini' hui'napishini përantahuaton niitërin. ⁶Naporo' Sinioro ispiritonëni noyá ya'coancantërin. Ya'coancantohuachina, pa'pini' manin nicaso chipoa'hua onoatë pochin nitërin. Co ma'sha tëranta sël'quëaponahuë' napotërin. Napoaponahuë naporinsó, co pa'pin, a'shin, inapita

sha'huitërinhuë'. ⁷Ina quëran pa'sahuatona', nanon costarinsó nontomapi. Nani nontahuatona', ya'huëpi'pa' panantapi.

⁸⁻⁹Hua'quimiachin quëran Sansonso', sanapi yamaninsó macapon pa'marin huachi. Pa'mapon pochin, ira quëran pëshonahuaton pa'pini' tëparinsó nicapon pa'nin. Ni'conpirinhuhë', ina chanatërinquë ninori ya'huëtërin quënanconin. Imirin quëran oquirahuaton ni'pirinhuhë', no'huiquën nipa-china, manin. Masahuaton irorachinin paantarin. Pa'pin, a'shin, inapitanta icantahuaton quëtërin. Quëtohuachina, inapitanta iropi. Napoaponahuë', pa'pini' chanatëquë maninsó, co sha'huitërinhuë'.

¹⁰Sanson pa'pinso' shiin nicapon pa'marin. Inachintopi ni'ton, nasha mi'së nichinapon chachin Sansonso' pita ninin. Canchisë tahuëri marë' pita ninin. Inatohuaso nimapachinara, ina nápo tahuëri pita imapi. ¹¹Ina pochin pitaquëso' sa'ana'pi ca'tanacaso marë' na'a hui'napisari ca'tanin. Napoaton cara shonca huiristino quëmapi'sari Sanson ca'tanpi. ¹²Inapita cara shonca ya'pi Sansoni itapon:

—A'nara ninocaso nanan sha'huichinquëma'. Canchisë tahuëri pita imarëhuaquë, ma'sona tapo naporahuëso' sha'huitoco. No'tëquën sha'huitohuatamaco, no'tëquën pahuëréaranquëma'. Noya noya rino pi'shi quëran a'mocaso nipiso', a'naya a'nayanquëma quëtaranquëma'. Pitaquë a'motë ni'tacaso marënta', a'naya a'naya quëchinquëma'. ¹³Napoaponahuë co no'tëquën sha'huihuatamahuë', a'naya a'nayanquëma casa' nisha quëtapomaco, itërin. Napotohuachina inapitaso':

—Sha'huitocoi nipachin. Ya'ipicoi noya natanarainquën, itopi. ¹⁴Naporo' Sansonso tapon:

“Mapinton ma'sha quëran, cosharo pipirin.

Chiníquën masho quëran, cashi
cashin nininso pipirin,”
itërin.

Napotopirinhüè!, co yayonquipihüè!
Nani cara tahuëri pita imapiso na'huë-
ponahuè!, co nitochátërapihüè!

¹⁵Catapininquëso nipirinhüè!, Sanson
sa'in paapapi. Paaparahuatona':

—Quëmari so'yan natanquë ma'sona
tapon ninocaso nanan sha'huitërincoiso!
Co'so' sha'huitohuatancoihuè!, pënquë
ahuiquitarainquën. Ya'ipi quëmopinën-
pitarë'quën chachin inapotarainquëma!
¿lhuaancoiso marè! përamarancoi ti?
itopi. ¹⁶Napotohuachinara, sanapiso
so'in paaparahuaton itapon:

—Quëmaso co tëhuëenchachin noso-
rorancohuè!. ¡No'huiranco tënahüè!
Ya'huërai capini ninaisopitarë'quën
nicanaton, ninocaso nanan sha'huitëran.
Caso napoaponahuè!, ma'sona tapon
naporanso!, co sha'huitërancohuè!, itërin.

—Tatahuë, mamahuë, co inapita
tëranca sha'huitërahuè!. Aquëtë huarè!
quëmaso!, co sha'huita'huanquënso
ya'huërinhuè!, itërin Sansoni. ¹⁷Napoto-
pirinhüè!, sa'iniso' na'nëtárin. Canchisë
tahuëri pita imapiso nápo chachin
na'nëtárin. Napotápachina, Sansonso
pita ta'huantërinso tahuëri ma'sona
tapon naporinso sha'huitërin. Sha'hui-
tohuachina, inaso pa'sahuaton, inahua
capini nisha'huitopi. ¹⁸Naporo tahuëri
chachin co'huara pilí yaconyátërasohüè!,
inahuaso Sanson paaparahuatona itoonpi:

“Ninoíchin ya'ipi quëran cashi
cashinso'.

Pa'piníchin ya'ipiya quëran
chini chiníquënso',” itoonpi.

Napotohuachina Sansonso tapon:

“Ohuaca nanon chiníquën ni'ton,
catahuarinpó no'pa' ohuërerë'.

Ina pochachin canpi-
tanta' co'so' sa'ahuë

sha'huitërinquëmahuè' napo-
rini,

ma'sona tapo naporahuëso' co
no'tëquën sha'huichitomaco-
huè!” itërin.

¹⁹Naporo' Sinioro ispiritonëni Sanson
ya'coancantërin. Ya'coancantohuachina,
Ascaron ninano itopiquë pa'nin. Inaquë
pa'sahuaton cara shonca ya'huëhuano'sa
tëparahuaton a'mopiso ocoitëra'piarin.
Ina quëparahuaton canapiso marè!
pahuëretërin. Ninocaiso nanan no'tëquën
sha'huipiso marè! Sansonso' nihuitërin
ni'ton, ina pochin pahuëretërin. Ina
piquëran Sansonso' pa'pi no'huitahuaton,
pa'pin, a'shin, inapita ya'huërinquë
panantarin. Co sanapi ichiya'huëyá-
tërasohüè!, panantarin. ²⁰Sansonso co
huachi sa'in paaparinhüè' ni'ton, pa'pini
a'na quëmapi acoantërin. Sanson sa'apon
ca'taninso chachin acoantërin.

15 ¹⁻²Hua'quimiachin quëran
trico nitërinso' macacaso
tahuëri'sa nanirin. Naporo' Sansonso'
sa'in nicapon pa'mantarin. Ina quëta-
caso marè! chipoa'hua quëpatomarin.
Camarahuaton mi'sën itapon:

—Sa'ahuë patoananënuë nicapo ya'coa-
nahuë, itërin. Mi'sëniso napoaponahuè!, co
nohuantërinhuè!. Napoaton itapon:

—Co'tama nohuantëranhuè!, ta'to,
a'nara amiconën naporo ca'tanin-
quënso!, quëtërahuë. Napoaponahuè!,
caia'huainso noya noyaron nichinapon
chachin, ina maquë!. Cainpain ya'huë-
rënamën maquë topirahuë, itërin.

³Napotopirinhüè!, Sansoniso' itapon:

—¡I'yan! Napotëramaco ni'quëhuarè!,
iporaso' huiristino'sanquëma ma'sha
onpotaranquëma!. Inapotohuatënuëma
canpitaora tëhuënémaquë napotaran-
quëma!, itërin. ⁴Napotahuaton pa'nin.
Cara pasa anporo huinan anashi
maconin. Inapita masahuaton, cato

cato tonporin. Huinamëna quëran inapotëra'piarin. Inapotahuaton ina huáncana ina huáncana a'nara yanatëtë tonpoantëra'piarin. ⁵Ya'ipi tonpoan-tohuachina, yanatëtëro'sa i'chinpitë-ra'piarin. Inapotahuaton huiristino'sa tricornëna huáncana a'parin. Inapotohuachina trico macatona imopisopita huëyarín. Co mashátërapisopitahuënta' huëyarín. Oparoro'santa huëyarahuaton, oripororo'sa quëran huarë' huëyarín.

⁶Huiristino'saso', natantápatona nitotopi huachi: "Sansón naporin. Mi'sëni sa'in osëretahuaton, amiconën acoantërin. Ina i'huëretacaso marë' naporin," itopi. Ina natantatona', sanapiso' pa'pinë chachin maconpi. A'përahuatona', cato chachin tãpapi. ⁷Naporo' Sansónso' taantarín:

—Naporamaso marë' ¡Yosë ni'sárinco i'huëretaranquëma'! Inapota'huanquëma huarë' tananpitaranquëma', tënin. ⁸Napotaton huiristino'sa ahuëmia-tërin. Inapotaton notohuaro' tiquirín. Ina piquëran Itan natëtëana itopiquë pa'sahuaton ya'huëconín.

Mora cohuiratëquë huiristino'sa tiquirínso'

⁹Huiristino'saso', israiro'sa huëcapaipi. Nii itopiquë huarë' huë'pi. Inaquë në'mëtë pëinëna ótëna'piapi. Ina no'paso', Cota huënton no'panënuquë ya'huërin. ¹⁰Napohuachinara, inahuariso huiristino'sa natanpi:

—¿Onpoatonta iporaso huëcatoma yaahuëtaantarama'? itopi.

—Sansón macapoi huë'nai. Ahuërincoi ni'ton, i'huëretá'huaiso marë' huë'nai, itopi huiristino'sari.

¹¹Ina natanatona', cara huaranca Cota huënton sontaro'sari Sansón paapapi. Itan natëtëanataquë paaparahuatona':

—¡Huiristino'saso', canpoa quëran chini chiníquëno'sa nipiso', nani nitotëran! ¡No'huipirinënhuë' isëquë huëcaton quiyanta na'intarancoi! itopi.

—Canta ma'sha onpotërinaco ni'ton, topinan i'huëretërahuë, tënin Sansón. ¹²Napotohuachina:

—Quiyaso macatëinquën huiristino'saquë yoca'huainquënsó marë' huë'nai, itopi.

—Yoscoarë' ta'toma nipachin, ama canpita chachin tãpamacoso marëhuë' sha'huitoco, itërin Sansóni.

¹³—Yoscoarë' co tãparainquënhuë'. Topinan masahuatëinquën huiristino'saquë yo'coanainquën, itopi. Napotatona cato caporin nasharinquë tonpopi. Inapotatona na'pirin quëran ocoipi. ¹⁴Nii itopiquë canconpachinara huiristino'saso', capa cancantatona noncarorë'nachin nacapitapi. Capa cancantapirínahuë', Siniro ispiritonëni Sansón ya'coancantërin. Naporo' tanpaquën, imirín, inapita tonpopiso' oshitërin. Rino pi'shi pënuquë a'përëso pochín nitaton oshitërin.

¹⁵Naporahuaton mora cohuiratë manín. Co noya yaniyátërarínsóhuë' masahuaton, inaquë ahuëaton huaranca huiristino'sa tãparín. ¹⁶Inapotahuaton tapon:

—Mora cohuirachaquë, a'na imo, cato imo imorahuë.

Mora cohuirachaquë huaranca huiristino sontaro'sa tãparahuë, tënin.

¹⁷Ina quëran mora cohuiratë tãyatërin. Napoaton ina no'paso': Namato-nië', itopi.

¹⁸Naporahuaton Sansónso' pa'pi yamororín. Yamoroton Siniro nontërin: "Quëma catahuaranco ni'ton, ina nápo inimicoro'sa minsërahuë. Inaporahuë piquëransó', co ipora yamoro tãpáncoso nohuantëranhuë'. Yamoro tãpahuachincoso', isopita

^c 15.17 *Namato-niiso'*: Cohuiratë motopia'hua tapon naporín.

piyapiro'sa nonëhuë tëhuapona!. Co marcahuanpirinahuë!, nonëhuë tëhuapona!" itërin. ¹⁹Naporo' Siniorori, Niiquë nanin ya'huërinso!, i'sohuatërin. I'sohuatohuachina i'sha pipirin ni'ton, ina o'oton chiniquëncancantërin. Napoaton inaquë no'pa quëran i'sha pipirinsoso!, iso quirica ninshitasoco huarënta!, In-acori^d itapi. ²⁰Sansonso!, cato shonca pi'ipi isirairo'sa hua'anëntërin. Huiristino'sari ina parti hua'anëntasoi!, naporin.

Sanson Casa ninanoquë naporinso'

16 ¹A'na tahuëri Sansonso!, Casa ninano itopiquë pa'nin. Inaquë a'nara monshihuantë sanapi quënanin. Quënanaton pëinënquë huë'ëpacaso marë! ya'conaparin. ²Ya'huëhuano'saso!, Sanson o'marinso natantopi. Natantatona!, ninano tahuirapitopi. Naporahuaton ninano ya'coanaro'santa ya'ipi ina tahuëri noya a'pairápi. Tashihuachina huë'ëpona pa'pi: "Tashiraya tashíramiachin tëpa'ahua!" ta'tona pa'pi. ³Sansonso napoaponahuë!, huáncana tashiquë huarë! quëhuënarin quëran huënsëintarin. Pa'sahuaton ninano onconan masho opashorahuaton pitënin. Chinpirinsopita, hua'nánënpita, inapitarë chachin pitënahuaton pa'nin. Ipron ninano notënanquë motopi ya'huërinso hui'nimotën'pa!, acoontarin.

Tarirari Sanson sha'huirapirinso'

⁴A'na tahuëri Sansonso!, a'na ya'huëre! sanapi quënaantarin. Inaso! sanapi Tarira itopi. Sorico motopiana itopiquë ya'huërin. ⁵Huiristino hua'ano'sari Tarira paaparahuatona itapona!:

—Sansonso! chini chiniquëncan ni'ton, a'naroáchin yaminsërincoi. Onporahuatonsona chinirinsos!, natanquë!.

Naporahuaton, onpo minsëca'huaisonta!, quëmari noyasha nontaton natanquë!. Sha'huitohuachinquëncan quiyanta sha'huitocoi. Ina marë! a'naya a'nayacoi, huaranca a'na pasa coriqui prata quëran nininsos! pahuërearainquëncan, itopi.

⁶Napotohuachinara, inariso Sanson itapon:

—Sha'huitoco: ¿Onpoatonta quëmaso napoin chiniran? Naporahuaton ¿Onpo tonpotohuatëncanquëncan co huachi oquia-ranhuë!? itërin.

⁷—Canchisërin pë'chinan nonin co yaniyatërarinsohuëncanquëncan tonpohuachinaco, co huachi chiniarahuë!. Piyapimia pochin nicato co huachi chiniarahuë!, itërin Sansoni.

⁸Napotohuachina, inaso huiristino hua'ano'sa inachachin sha'huitërin. Sha'huitohuachina, inanapo pë'chinan nonin quëpatopi. Ina quëran Sanson ahuë'ëtatón, inaquë noyá tonporin. ⁹Co'huara tonpoyátëraponhuë!, caraya huiristino'sa patoanannëncanquëncan po'orin. Napoaton ténicaso marë! chiniquëncan ochinanin:

—¡Pashi tëquë Sanson! ¡Huiristino'sa ahuëarinquëncan! itërin. Naporo inaso!, capayatahuaton tonporinsos! oshitërin. O'sërina'huaya a'përëso pochin nitërin. Napoaton huiristino'saso!, co nitotopihuë! onporahuatonsona chinirinsos!.

¹⁰Napoaton Tarirari itapon:

—¡Ni'quëchi nonpintëranco! Nonpintopirancohuë!, iporasos! tëhuëncachin no'tëquëncan sha'huitoco huachi, itërin.

¹¹—Nasha caporin co ma'marë tëranta camaipinahuëncan nininquëncan tonpohuachinaco, co huachi chiniarahuë!. Piyapimia pochin nicato inapoarahue!, itërin Sansoni.

¹²Napotohuachina, ahuë'ëtaantarahuatón nasha caporin manin. Inaquëncan tonporahuaton, chiniquëncan ochinaantarin:

^d15.19 *In-acoriso*!: Yosë nontohuachina, i'sha pipirinquëncan tapon naporin.

—¡Pashi tëquë Sanson! ¡Huiristino'sa ahuëarinquën! itaantarin. Naporonta caraya huiristino'sa patoananëquë nani po'orin. Sansonso napoaponahuë', capayatahuaton caporino'saquë tonporinso' oshitaantarin. Pi'shirin oshitatë pochin nitërin. ¹³Naporo' Tarirari itaantapon:

—¡Iporanta nonpintaantaranco! Iporaso nipirinhue', no'tëquën sha'huitoco huachi, itërin.

—A'nantacaso marë' ótënanquë, ainëhuë canchisë huënton nininso' sihuiantëquë'. Inapotahuaton a'nan a'sonanso nara, aco acopo pa'huacorahuaton pasaantëquë'. Inapotohuatanco, co huachi chinirahuë', itërin. Piyapimia pochin nicato napoarahue', itërin.

Napotohuachina, Sanson ahuë'ëtaantarin. Inapotahuaton, ainën canchisë sihuirin nininso' a'nantacaso marë' ótëninsoarë', sihuiantërin. ¹⁴Inapotahuaton, a'soninso nara aco acopo pa'huacarin. Inapotahuaton pasaañtërin. Naporo' chiniquën ochinaantarin:

—¡Pashi tëquë Sanson! ¡Huiristino'sa ahuëarinquën! itaantarin. Inaso napoaponahuë', capayatahuaton nara pasaañtërinso' a'nanë chachin ocoirin. Napoaton huiristino'sa patoanaquë Tarirari po'orinso', co nanitopihuë' macacaiso'. ¹⁵Napohuachina, Tarirari itapon:

—¡Quëmaso' nonpintënuquën! “Nohuantëranquën,” topatana, nonpiánan. Isoarë' nani cararo monaranco. Inapoaton, chiniranso co yasha'huitërancohuë', itërin.

¹⁶Tarirariso', inachin inachin natanárin. Nani oraquë pochin inachachin natanápachina, Sanson ami ami natanin. Napotárin ni'ton, chiminchináchin cancantërin. ¹⁷Napoin quëran onporahuatonsona chinirinsó', sha'huitërin huachi:

—Sinioro piyapinën nica'huaso marë' acorinaco ni'to, nasarioco. Co'huara nasichátërapohue' ina marë' acorinaco. Napoaton co intëranca ya'ichinincohuë'.

Ya'irinaco naporini, co huachi chinii-tohuë'. Piyapimia pochin nicato co huachi inapo'itohue', itërin.

¹⁸Napotohuachina Tariraso': “Ipora tëhuënchinso' no'tëquën sha'huitërinco huachi,” tënin. Napoaton huiristino hua'ano'sa sha'huitacaiso marë' nanan a'patërin: “Ipora tëhuënchinso' huëco'. Onporahuatonsona chinirinsó', nani Sanson sha'huitërinco,” ta'caso nanan a'parin. Napohuachina, inahuaso coriquirë chachin huëcapaipi.

¹⁹Naquëranchin Tariraso Sanson ahuë'ëtaantarin. Tonanënuquë ahuë'ëtahuaton, a'na quëmapi përarin ya'icaso marë'. Ainën canchisë sihuirin acorinso napochachin inari yaquirin. Inapotahuaton macacaiso marë' napotërin.

²⁰Nani ya'ihuachina ochinaantarin:

—¡Pashi tëquë Sanson! ¡Huiristino'sa ahuëarinquën! itërin. Inaso napoaponahuë', capayatahuaton tapon: “I'hua pochin naquëranchin cha'ëantarahuë,” tënin. Napopirinhue', Siniorori tananpitërinso co nitotërinhuë'. ²¹Naporo' huiristino'sari mapi huachi. Masahuatona papoirayatopi. Ina quëran Casa ninanoquë quëpapi. Inaquë sha'pi hua'na catinaquë catinaquëtopi. Inapotahuatona tashinan pëiquë pë'santo ra'pi masho ohuë'rërápaso marë' acopi. ²²Napoaponahuë', ainënsó naquëranchin a'shiantararin.

Sanson chimininsó'

²³A'na tahuëri huiristino hua'ano'sa niyontonpi. Sanson canapiso yonquiatona', capa cancantacaiso marë' niyontonpi. Naporahuaton, mamanshinëna Tacon itopiso' chinotacaiso marë' ma'sharo'sa tëparapi. Capa cancantatona iso pochin cantarapi:

“Sansonso' inimiconënpoa nipirinhue'.

Mamanshinënpoa catahuarinpoa ni'ton, ina canarëhua',” tosápi.

²⁴Ina nicatora a'napita huiristinosanta', cantarapi. Cantatorona', mamanshinëna chinotopi. Napopi:

“Mamanshinënpoa catahuarinpoa ni'ton, Sanson canarëhua'.
Inaso' inimiconënpoa ni'ton, sha'tërëhuasopita tapirin.
Naporahuaton na'aquënpoa tiquirinpoa',” topi cantatorona'.

²⁵Naporápatona capa cancantopi. Capa cancantonënaquë: “Sanson macontaco tëhuahua',” topachinara, tashinan pëi quëran ocoipi. Ocoirahuatona tëhuarápi. Niyontopiso pëiso', na'pi quëran ni'ton, achinicaso marë' cato onëro'sa pochin ya'huëtërin. Pëi huáncana acopi. ²⁶Sansonso', somaraya ni'ton, a'na hui'napishari sël'quëaton quëntarin. Naporo' ina hui'napi itapon:

—Moshatacaiso pëi achinirinsopita cato ya'huëtërin. Inaquë pisana'huaso marë' quëpatonco asë'huaco, itërin. ²⁷Ya'ipi huiristino hua'ano'sa moshatacaiso pëiquë nisapi. Notohuaro' huiristino quëmapi'sa', sanapi'sa', inapitanta ya'conpi. Aipi pa'cotëquënta', cara huaranca pochin huiristino'sa nocotatorona', Sanson tëhuapiso costarápi.

²⁸Naporo inaso', chiníquën Yosë nontërin: “¡Sinioro nosoroco! Iporáchin yonquirahuatonco catahuaco. Achiniantaco papoirayatërinacoso marë' huiristino'sa i'huërëchi,” itërin. ²⁹Napotahuaton moshatacaiso pëi achinirinsopita, cato tanpanquëranchin caririn. Carirahuaton piquëëconin. ³⁰Inapotahuaton chiníquën nonin: “¡Carë'quëma napopináchin canpitanta huiristino'sanquëma chiminco!” tënin. Ina tosahuaton, ya'ipi chinirin quëran pitarin. Pitahuachina, moshatacaiso pëi nohuatiimarin. Nohuatahuaton huiristino hua'ano'sa ni'pirin. A'napita huiristino'santa inapotërin. Inapoaton Sansonso' chiminapon pochin na'con na'con huiristino'sa tëparin. Nanpiponso' na'a tëpaponahuë', co ina nápo tëparinhuë'. ³¹Ina piquëran iya'huainpita, quëmopinënpita, inapita o'mapi. Nonën masahuatona pa'pinco' Manoa itopiso' po'oronënuë' po'moonpi. Inaso' po'oro', Sora ninano quëran Istaoro ninanoquë ira pa'ninso' huáncana ya'huërin.